

Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

7. ročník, školský rok 2014/15

Testové úlohy pre kategóriu E (7. ročník ZŠ a 2. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Archeológovia a historici radi používajú cudzojazyčné názvy. Platí to aj o jednotlivých obdobiach praveku. K uvedeným slovám v odpoved'ovom hárku doplňte zaužívané slovenské pomenovanie.

2.* K uvedeným obdobiam doplňte časové obdobie (roky) ich trvania.

3.* Jedno z najvýznamnejších archeologických nálezísk s najstaršími stopami po ľudskom osídlení u nás sa našlo v Prepoštskej jaskyni, kde vzniklo aj múzeum v prírode (na fotografii). V ktorom meste sa táto jaskyňa a múzeum nachádzajú?

4.* S ktorou významnou archeologickou lokalitou sa spájajú mená Jaroslav Petrbok a Koloman Koki?

5.* Ako sa nazýva odborným výrazom proces vývoja od živočíšnych predkov k súčasnému človeku?

6.* Z uvedených možností vyberte **tri**, ktoré charakterizujú obdobie konca paleolitu. Do odpoved'ového hárku stačí uviesť písmená **troch** správnych možností.

- a) Príchod ľudí do Ázie
- b) Ukončenie striedania ľadových a medzil'adových dôb
- c) Začiatok mladších štvrtohôr
- d) Začiatok využívania ohňa
- e) Vyhynutie veľkých zvierat (mamutov a podobne)
- f) Začiatok stredných štvrtohôr

7.* Pravekí ľudia si zdomácnili viacero druhov zvierat, ktoré im pomáhali pri práci a boli zdrojom potravy a ďalších produktov.

a) Akým odborným pojmom sa označuje proces zdomácnenia zvierat človekom?

b) Uvedené zvieratá rozdeľte podľa toho, v ktorom období boli zdomácnené.

ovce, hydina, kozy, dobytok, pes

8.* Prezrite si pripojené fotografie a z uvedených výrokov vyberte **štyri**, ktoré sú pravdivé a zapíšte ich do odpovedového hárku.

A

B

- a) Venuša A je staršia ako Venuša B
- b) Venuša B je vyrobená z pálenej hliny
- c) Venušu A vyrobili lovci mamutov
- d) Venuša B je staršia ako Venuša A
- e) Venuša B je vyrobená z mamutieho kla
- f) Venuša A je vyrobená z mamutieho kla
- g) Venušu B vyrobili lovci mamutov
- h) Venuša A je vyrobená z pálenej hliny

9.* Veľmi kvalitná keramika na fotografii je typickým znakom jednej z archeologických kultúr, ktorej ľud sídlil v jaskyni Domica.

- a) Ako sa nazýva táto kultúra?
- b) Do akej doby kamennej táto kultúra patrí?
- c) Aký bol hlavný zdroj obživy nositeľov tejto kultúry?

10.* Vysvetlite pojem akropola.

11.* Vývoj v rôznych regiónoch sveta neprebíhal rovnako, a kým inde už mali starovek, u nás stále hovoríme o praveku. K uvedeným významným udalostiam zo staroveku doplňte správnu etapu doby kamennej, bronzovej či železnej na našom území.

12.* Z akej doby pochádza charakteristický šperk na fotografii?

13.* Uvedené lokality zo Slovenska priradiť k správnej dobe v odpoved'ovom hárku.

Pohanská, Myšia hôrka, Nižná Myšľa, Molpír, Nové Košariská, Radzovce

14.* Keltský druid sa narodil v bratislavskom oppide v roku 56 pred Kr. a v roku 18 po Kr. zomrel. Napíšte, koľko rokov mal v čase smrti.

15.* Na našom území žili mnohé národy. Uvedené národy zoradiť podľa toho, ako po sebe prišli na naše územie.

Germáni, Rimania, Kelti, Slovania

16.* Centrom severného Slovenska v posledných dvoch storočiach pred Kr. bola lokalita nad dnes už zaniknutou obcou, kde sa nachádzala významná svätyňa a taktiež sa tu razili mince (na fotografii). Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Ako sa volá táto lokalita, ktorá je dnes archeologickým skanzenom?
- b) Uveďte názov archeologickej kultúry, ktorej ľud postavil túto svätyňu.
- c) Ktorý významný historický národ sa podieľal na vytvorení tejto kultúry?

17.* Murované rímske stavby objavili archeológovia na viacerých miestach Slovenska. Ktoré z uvedených medzi nich nepatrí?

Bratislava - Dúbravka, Trenčín, Čífer-Pác, Stupava

18. V období Veľkej Moravy prebiehala na našom území *kristianizácia*. Vysvetlite stručne, čo znamená tejto pojem.

19. Ktoré dve z uvedených území ovládala Veľkomoravská ríša v časoch svojho najväčšieho rozmachu?

Čechy, Korutánsko, Lužice, Pomoransko, Istria

20. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR udeľuje dlhoročným učiteľom i úspešným študentom ocenenia pomenované podľa jedného z prvých známych učencov pochádzajúcich z Veľkej Moravy, ktorého si Metod vybral za svojho nástupcu. Uveďte meno tohto učenca.

21. Prezrite si fotografie a priradte k nim správnu lokalitu z obdobia 9. - 10. storočia na území dnešného Slovenska.

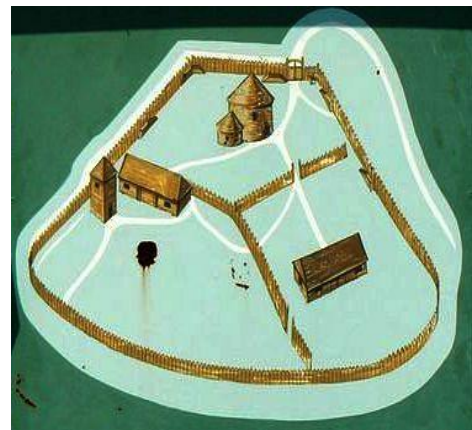
A

B

C

D

- 1) Ducové
- 2) Bratislava
- 3) Devín
- 4) Kopčany

22. Ktoré tri z uvedených charakteristík platia pre obdobie najväčšieho rozkvetu údelného vojvodstva v Nitre v rámci Uhorského štátu?

- a) obdobie vlády Domoslava
- b) obdobie vlády Gejzu
- c) dosadzovanie arcibiskupov do úradu
- d) razenie vlastných mincí
- e) samostatné vojsko
- f) podpora obnovenia pohanskej viery predkov

23. „Ak by nejaký šľachtic zomrel bez syna, štvrtinu jeho majetku zdedí dcéra(dcéry).

O ostatnom majetku rozhoduje ako sám chce.

Ak kráľ chce viesť výpravu (vojenskú) mimo krajiny, šľachtici nie sú povinní ísť s ním, iba ak na jeho náklady.

Tieto ustanovenia sa nachádzajú v listine, ktorú vydal uhorský kráľ v roku 1222. Odpovedzte na nasledovné otázky.

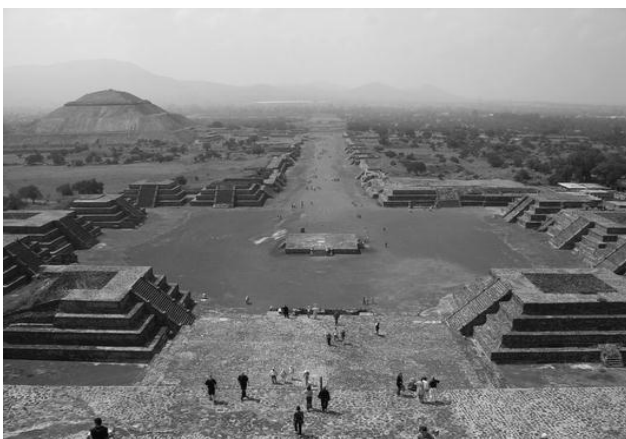
- a) Ako sa volal kráľ, ktorý listinu vydal?
- b) Pod akým menom poznáme túto listinu?

24. Uvedené mestá rozdeľte podľa toho, či boli v stredoveku slobodnými kráľovskými alebo banskými mestami.

Sabinov, Levoča, Rožňava, Trnava, Pukanec

25. Koncom 15. storočia sa začal aj vďaka talianskej manželke Mateja Korvína šíriť na našom území nový umelecký sloh. O aký umelecký sloh išlo? Ktorý umelecký sloh mu predchádzal a ktorý po ňom nasledoval?

26. Európski dobyvatelia rozvrátili v Amerike dve veľké ríše – Aztékov a Inkov.

A

B

- a) Ktorá z ríš sa nachádzala v Strednej a ktorá v Južnej Amerike?
- b) Na fotografiách A a B sa nachádzajú dve významné centrá týchto ríš – Teotihuacán a Machu Picchu. Priradiť ich názvy k správnym fotografiám.
- c) Ku každej ríši priradiť meno dobyvateľa, ktorý ju rozvrátil.

27. O dva roky si pripomenieme pol tisícročie od významnej udalosti, ktorá zásadným spôsobom zasiahla do dejín Európy. Bola spojená s osobnosťou na pripojenom obrázku. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) O akú udalosť išlo a ako sa volala osobnosť na obrázku, ktorá ju vykonala?
- b) V ktorom univerzitnom meste k nej došlo?
- c) Na počiatku akého hnutia táto udalosť stála?

28. K uvedeným menám významných osobností vedy a filozofie priradte správnu charakteristiku a dvojice písmen a čísel zapíšte do odpoved'ového hárku.

a) Erazmus Rotterdamský	1) kňaz, ktorý sa venoval astronómii
b) Isaac Newton	2) vedec, ktorý definoval základné zákony mechaniky a gravitácie
c) Voltaire	3) vedec vyučujúci na univerzite a predstaviteľ humanizmu
d) Mikuláš Kopernik	4) deista, podľa ktorého sa má svet riadiť vedou

29. Rozdeľte uvedené mocnosti Európy 17. storočia, podľa toho, či sa tam presadil alebo nepresadil absolutistický model vlády.

Francúzsko, Anglicko, Nizozemsko, Španielsko, Rusko